

Synpunkter på remissen Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting, SOU 2018:74

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. Förbundet kommenterar endast de delar som berör förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning.

Övergripande synpunkter på förslaget

Förbundet anser att det är väl belagt att dagens huvudmannaskap för den kommunala förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan nått vägs ände, samt att finansieringen för dessa skolformer och vuxenutbildningen behöver göras om i grunden. Det innebär att de nämnda skolformerna behöver ett nytt finansierings- och resursfördelningssystem, oavsett om huvudmannen är offentlig eller privat.

Det system som det kommunalekonomiska utjämningsystemet utgör, där kostnadsutjämnningen endast är en komponent, bygger i grunden på att kommunerna prioriterar de olika verksamheterna efter eget tycke, förutsatt att vissa minimikrav efterlevs. Den omfördelning som ska ske i systemet till fördel för till exempel skolan i en kommun med ogynnsam demografi och socioekonomi, behöver i verkligheten inte komma skolan till godo. En kommun avgör själv hur pengarna i utjämningsystemet ska prioriteras. Dessutom är det svårt att hålla kostnadsutjämningskomponenten ren från kommuners olika ambitioner, vilket lönepolitiken är ett exempel på. Detta är exempel på anledningar till att Lärarnas Riksförbund underkänner dagens finansierings- och resursfördelningsmodell till skolan.

I och med januariöverenskommelsen finns en politisk majoritet för att de skolor som i dag är kommunala på sikt ska bli statliga. Ett beslutsunderlag för en huvudmannaskapsförändring är under framtagande. Det gör att föreliggande remisspromemoria till viss del hamnar i ett annat ljus, jämfört med då utredningen presenterades i oktober 2018.

Fram till dess att finansieringsmodell och huvudmannaskap förändras, är det givetvis av största vikt att det system som för närvarande gäller måste fungera så ändamålsenligt som möjligt. Därför har förbundet ett antal övergripande synpunkter:

- Förbundet tillstyrker att utjämning på socioekonomisk grund införs i förskolan.
- För grundskolans del är det viktigt att ett starkt samband etableras mellan kostnaderna för undervisning och elevsammansättning. Förbundet ser att det nyligen införda statsbidraget för likvärdighet, som var tänkt att stärka detta samband, redan innan det är fullt utbyggt förfelas av huvudmännen. Därför bör även förskoleklass och grundskola omfattas av socioekonomiska komponenter vid utjämningen av kostnader. Det är till exempel inte rimligt att en kommun som Lessebo har ungefär lika hög/låg undervisningskostnad per elev och år som Nacka och Danderyd. Förbundet anser inte att befintligt statsbidrag är tillräckligt för att kompensera för socioekonomiska skillnader i den obligatoriska skolan, särskilt med tanke på att huvudmännen inte tycks leva upp till regelverket som styr statsbidraget. Detta är heller inte en fråga som utjämningskomponenten allena kan lösa.
- Förbundet anser att gymnasieskolan, precis som grundskolan, är underfinansierad. Det försvårar för ytterligare utjämnande inslag. Det ligger utanför utredarens uppdrag att föreslå tillförsel av resurser, men förbundet vill ändå påpeka nödvändigheten av just detta, och i samband därmed stärka kompensationen för gymnasieskolor och program med en socioekonomiskt ogynnsam elevsammansättning. Om gymnasieskolan ska bli mer likvärdig och genomströmningen förbättras behövs en finansierings- och resursfördelningsmodell som tar betydligt större hänsyn till olika skolors förutsättningar, baserat på elevsammansättning.
- Utredningen konstaterar att vuxenutbildningen genomgått stora förändringar de senaste tio åren, vilket motiverar en ny delmodell i kostnadsutjämningen. Det förslag som förs fram i utredningen om utjämnande åtgärder är positiva och de kan samtliga ligga till grund för en statlig finansierings- och resursfördelningsmodell för vuxenutbildningen.
- Förbundet ställer sig positivt till de justeringar i modellen och uppräknings som föreslås i utredningen, liksom att kostnadsutjämningsmodellens struktur förändras så att den i högre utsträckning blir verksamhetsorienterad.

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

3(3)

Dnr
30/19

Stockholm 8 april 2019

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Åsa Fahlén
Förbundsordförande

Olof Lundborg
Utredare